

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ.Π.ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Β'.

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 25 Ιανουαρίου 1904

ΓΡΑΦΕΙΑ : Όδός Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 80

ΑΚΡΟΓΙΑΔΙΑ

Στὸν Δ. Ταγ.όπουλο

Ἀπὸ ταξείδι ἀλαργινὸ καὶ ἡ μοναξία ἓνα δέϊλ
Στὰ φύκια στὴν ἀκρογιαλιά μᾶς ἔφερε ἄνθη ἀχνά
Στὴν ἄκρη ἀντροὶ ἐπιθόρζαν σὲ ἀγαπημένα χεῖλη
Καὶ ἡ θάλασσα ἐκαλοῦσε μᾶς στὴ νεκρογιαλιά.

Ἄλλοτε ἐκεῖ τὴ θνητὴ πανάκη ἀπ' τὸ καράβι
Μᾶς ἔταζαν τὸ μυστὸ τοῦ ἀγέριου γυαλοῦ
Καὶ πότε ἡ ἄνοιξις ἔφτασε καὶ ὄρε τοῦ κύμα πᾶναι
Ἄνοιξε ἡ γῆ σὲ ἀνθούχ' ἔλευκός καὶ τὰ φίλια τοῦ ἀφροῦ

Καὶ κάποτε ποὶ ἐπύραμε τὸ πλάνο μονοπάτι
— Ἀραξοβόλι στὴν ἐρημὰ ἡ δάκρυνη ὁμορφιά—
Μόνον τὸ ἀγέρι εὐωδιαστό, —κρυφύστρατε διαβάτη—
Ἐπνεε νᾶνε ἀπάντηχι κα' ὀλέρμη συντροφιά.

Κ' ἦρθαν οἱ καλοκαιρινὲς ἐσπέρες στὸ ἀκρογιάλι
Κ' ἦρθε ἡ βαρκοῦλα κα' ἄραξε στὴν ἡσυχὴ ἀμουδιά,
Μόλις ἡ θλίψη σου ἔγρησε σιῶσπρα νερά κα' ἀγάλη
Τὸ θλιβερὸ κελαδισμὸ μᾶς ἔστειλε ἡ βραδεία.

Ἄλλα ἡ αἰγὴ μᾶς ἔφερε στὴν ἄμμοιο χεῖμῶνα,
Καὶ ἡ στεγὰ μᾶς στὴν ἐρημὰ ἐσῆναξε ἀλαφρὸ
Τὸ φύλλο ἀπὸ τὰ δάση μᾶς καὶ ἀπὸ τὸν καλυμῶνα
Λαχύρια, ποῦ ἡ ψυχούλα σου ποδοῦσε ἓναν καιρό.

ΣΠΗΛΙΟΣ ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΤΑΧΥΠΙΕΣΤΗΡΙΑ — ΤΑΧΥΤΥΦΛΩΤΗΡΙΑ

Τώρα τελευταία μιὰ καθεμερινὴ ἐφημερίδα ἐπλεύτησε τὰ τυπογραφεία της μὲ νέο ταχυ-
πιεστήριο. Μὲ γαῖα της, μὲ χαρά της ! Εὐχό-
μεθα νὰ τῆς φέρῃ ὅλα τὰ ἑκατομύρια τοῦ
Κάρνεζι καὶ ἀκόμα περισσότερα. Νὰ φύγῃ ἀπὸ
τὸν προορισμὸ τοῦ τὸ χρῶ μέταλλο καὶ νὰ γί-
νῃ νομισματοκοπεῖο. Κάθε χαρτόφυλλο ποῦ θὰ
ρίχνεται στ' ἄκαρπα σπλάχνα τοῦ νὰ βγαίνει
χρυσάφι. Θέλει καὶ ἄλλη εὐχὴ ; Πρόθυμα νὰ
τῆς τὴ δώσουμε. Δὲν εἴμεθα ἀπὸ κείνους ποῦ
μένουν ἀδιάφοροι σὲ κάθε κοινωνικὴ πρόοδο.
Οὔτε ἀπὸ κείνους ποῦ φτонуὺν τὴν ἀτομικὴ
προκοπή. Ἡθέλαμε ὅμως καὶ ἀπὸ μέρους της
λιγότερο πετεινολάλημα. Τὰ ἄρθρα ποῦ ἀφιε-
ρωσε γιὰ τὸ ἀπόχτημά της ἦταν ὅπως διόλου
περιττά. Νὰ τὸ χαρακτηρίσῃ ἐθνικὸ κατόρθω-
μα ἦταν γελοῖο. Νὰ ἐπιστρατευθῇ ἀκόμα καὶ

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ „ΝΟΥΜΑ,

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

ὁ κ. Βλάχος, γιὰ νὰ μᾶς διηγηθῇ μὲ τὴ μου-
χλιασμένη φρασεολογία του, πῶς ἐδημοσίεψε
τὸ ἄπαντό του, φάρσα τοῦ χειρώτερου εἶδους.
Τί ἔχουνε νὰ κάμουν ὅλ' αὐτὰ σὲ μιὰ βιομη-
χανικὴ ἐπιχείρηση ; Γιατὶ τότε ὁ Κλωναρί-
δης, ὁ Βασιλειάδης, ὁ Γζῶν καὶ τόσο ἄλλοι
μεγαλοβιομηχανοὶ νὰ μὴν κάμουν τὸ ἴδιο ;

Ἐκεῖνοι ἂν τῶκαναν θὰ εἶχαν—μὰ τὸ ναί—
περισσότερο δικαίωμα. Ἡ ξανθὴ καὶ ἀφρόδρο-
ση μπύρα τοῦ Κλωναρίδη, διώχνει κάθε μέρα
τὴν κούραση καὶ τὴ σκέψη ἀπὸ χιλιάδες συμ-
πολίτες μᾶς. Μὲ ἀστυνομικὴ πρόνοια τοὺς ἀ-
πομακρύνει λίγο-λίγο ἀπὸ τὸ δηλητήριο τῆς
ρετσίνας καὶ τοῦ ρακιοῦ. Παραγεμίζει μὲ λίπος
τὰ ξερὰ καὶ ἀποσκελεθρωμένα σώματά τους.
Καὶ μπορεῖ μὲ τὸν καιρὸ —ποῖς ξέρει ;— νὰ
μαλακώσῃ τὸ ρωμαϊκὸ φιλότιμο καὶ νὰ λείψουν
ἔτσι τὰ αἷματα καὶ τὰ φονικά.

Τὸ ἴδιο καὶ τ' ἄλλα ἐργαστάσια. Δίνουν
δουλειὰ στοὺς ἐργατικούς, μπουκῶνουν τὰ πει-
νασμένα στόματα, ντύνουν τὴ γύμνια, διώχνουν
τὴν ἀτιμία καὶ τὴ διαφθορά ἀπὸ τὶς φτωχικὲς
οικογένειες. Πολλὲς φορές κάνουν καὶ κάτι πε-
ρισσότερο. Μὲ τὰ ἔργα ποῦ στέλνουν στὸ ἐξω-
τερικὸ, τιμοῦν τὴν προκοπὴ καὶ τὴν ἐξυπνάδα
τοῦ λαοῦ μᾶς. Καὶ ὅμως τὰ κακόμοιρα ποτὲ
ὡς τώρα δὲν ἐφώναξαν καὶ δὲν ἐζήτησαν δά-
φνες γιὰ τὸ καλὸ ποῦ κάνουν στὸ τόπο καὶ στὸ
ἔθνος.

Ἡ συνάδερφος ὅμως δὲν εἶχε τόση ἐξυπνάδα.

οὔτε ἐξυπνάδα οὔτε τουλάχιστον μετριοφροσύνη.
Σήκωσε τὸν κόσμον στὸ ποδάρι, νά, ὅπως αὐτὴν
τὴ στιγμὴ ὁ πρόστυχος πραγματευτὴς τὸ σοκά-
κι μου :— Δὲν ἀκοῦτε ! δὲ βλέπετε !.. Στρα-
βοὶ εἰστε ! δὲν ἀγοράζετε !...» Ν' ἀκούσουμε
καὶ νὰ ἰδοῦμε καὶ ν' ἀγοράσουμε, τί ; Τοὺς
φαρμακονισμοὺς της, τὸν ψευτοπατριωτισμὸ,
τὰ σκάνταλα καὶ τὰ φονικά ; Ἡ μὴ τάχα τὰ
ἔθιμα τῶν ἀγρίων, τοὺς μύθους καὶ τὶς κουτα-
μάρες ποῦ θὰ τυπῶναι, χωρὶς νὰ κοκκινίζει ἀπὸ
ντροπὴ, τὸ ταχυπιεστήριό της ;

..

Ἐμεῖς θὰ εἴμεθα πρόθυμοι νὰ τὴ συγχαροῦ-
με γιὰ τὸ ἀπόχτημά της. Θὰ τὸν ἀνακυρίταμε
σωτήρα τὸν κολοσσὸ, ποῦ εἶδαμε τὴν εἰκόνα
τοῦ στὴ πρώτη της σελίδα Πότε ὅμως ; Ἄν
ἡξέραμε πῶς σύγκαιρα θ' ἄλλαζε καὶ ὁ χαρα-
κτήρας, ἡ συνείδησις καὶ ἡ σκέψις, δηλαδὴ τὸ
κεφάλι ὅλων τῶν συνεργατῶν της. Αὐτὸ ὅ-
μως εἶνε ὅπως διόλου ἀδύνατον καὶ τὸ ξέρουμε.
Ἄς εἴμαστε τουλάχιστον βεβαίον πῶς τὸ ταχυ-
πιεστήριον ἔχει τὸ χάρισμα ν' ἀλλάζῃ μέσα
στὰ σπλάχνα τοῦ τὰ στοιχεῖα, νὰ μεταμορφώ-
νῃ τ' ἄρθρα καὶ τὶς ἰδέες, ὥστε μαζὶ μὲ τὴν
καταπληκτικὴ γοργάδα τοῦ νὰ μεταδίδῃ στοὺς
ἀναγνώστες φρόνιμα καὶ ἀληθινὰ ἀναγνώσμα-
τα ! Ἀλλὰ οὔτε αὐτὸ μπορεῖ νὰ γίνῃ. Δὲν ἔ-
χει αἰσθησὴ οὔτε αὐτενέργεια, τὸ δυστυχισμέ-
νο ! Εἶνε κολοσσὸς ναί, μὰ κολοσσὸς ἄψυχος
καὶ ἄβουλος. Ἡ συνάδερφος ἀπόχτησε ἓναν Κου-
ταλιανό, ἀλλὰ Κουταλιανὸ δοῦλο στὰ θελή-
ματά της καὶ σύντροφο στὶς παρανομίες της.
Ἡ δύναμή τοῦ δὲν ἐνδιαφέρει καὶ δὲ συμφέρει
παρὰ στὴν τσέπη τοῦ ἀφέντη τοῦ. Στοὺς ἄλ-
λους ἐμᾶς καὶ στὸ ἔθνος—ἀφοῦ κατάντησε συρ-
μὸς νὰ λαβαίνῃ μέρος καὶ τὸ πολὺπαθον ἔθνος
σὲ κάθε μᾶς ἐπιχείρησις— εἶνε ἀδιάφορη. Ἡ
γιὰ νὰ μιλήσουμε ξάστερα, εἶνε ἐπιφοδὴ. Ἄ-
λοῖμονο τ' ἔχει νὰ γίνῃ ὅταν χάρῃ λόγου, οἱ
προστυχὲς τοῦ κ. Μιστριώτη καὶ ἡ διπρόσωπη
σοφία τοῦ κ. Χατζιδάκη φιλόστοργα ἐγκολπο-
θοῦν ἀπὸ τὸ νέο μηχανήμα ! Φαντάζομαι ἀπὸ
τόρα τί δάκρυα καὶ πόσις συγκίνησις θὰ φέ-
ρουνε τὰ ἄρθρα καὶ πρὸ πάντων τὰ σεμνὰ χε-
ροκινήματα τοῦ κ. Βλάχου, ὅταν θὰ καταδε-
χθῇ νὰ μᾶς μιλήσῃ γιὰ κανένα τοῦ ἀντίπαλο.
Καὶ ἀκόμα συλλογίζομαι μ' ἐθνικὴ περηφά-
νεια πόσους ἱεροὺς παλμοὺς καὶ πόση ἀγανά-
χτησις θὰ χύσουνε στὸ Πανελλήνιον τὰ φλογερὰ
ἄρθρα τοῦ διευθυντοῦ της, ὅταν θὰ πάρῃ στὴν
προστασία τοῦ τὰ ἐθνικὰ δικάιά μας !

Νὰ τὸ λέμε καὶ νὰ μὴν ξεροκοκκινίζουμε.
Ἡ ἐφημερίδα ποῦ μιλοῦμε καθὼς καὶ ὅλες οἱ
ἄλλες, καταντήσανε ἀληθινοὶ Νάρκισσοι. Ἐρω-
τεύονται τὸν ἑαυτὸν καὶ αὐτολιβανίζονται
νυχτόμερα. Ὑμνοῦνε καὶ δοξολογοῦνε τὴ φο-
βερὴ δύναμη τοῦ τύπου. Ἀλήθεια φοβερὴ ποῖς

τὸ ἀνῆλθε ; Πρέπει ὅμως νὰ ἰδοῦμε ἀν εἶνε καὶ ὠφελιμὴ. Ἐνὰ κανόνι ποὺ ρίχνει μιὰ σφαῖρα 100 λιτρῶν εἶνε βέβαια δύναμη. Μάλιστα στὴν τὴν ρίχνει στὸ ἀντίπαλο πρῶτωμα. Ἐχει τὸ θαυμασμὸ καὶ τὰ χεροκροτήματά μας. Ὁταν ὅμως τὸ κανόνι αὐτὸ ἀδειάζεται καταπάνου μας καὶ μᾶς κάνει σύψαλα, τὴν θαυμασμὸ καὶ τὴν χεροκροτήματα μποροῦμε νὰ τοῦ δώσουμε ; Ἐτσι κατάντησε ὁ τύπος σήμερον στὸν τόπο μας. Κάθε αὐγὴ καὶ κάθε μεσημέρι ἀδιάζεται καταπάνω μας τὸ κανόνι καὶ τὰ κάνει δὲ λα γῆς Μαδιάμ. Κολακεύει τὴν ἀδυναμίες μας, στερεώνει τὴν πρόληψές μας, φουντώνει τὴν ἀμυαλίς μας, ἐρεθίζει τὰ προσωπικά πάθη μας, φλομώνει τὸ νοῦ μας πέρα καὶ πέρα. Μᾶς δίνει λόγια καὶ παίρνει τῆς πεντάρης μας. Ἦρε ἕνα κοινὸ ἀπλάστο κι' ἀνίδεο, ποὺ αἰσθάνεται τὴν προπατορικὴ ἀχορταγιά στὰ παχειὰ λόγια καὶ τοῦ τὰ σεβρίζει προθυμῶς. Ἐτσι μοῦ φαίνεται καθένας ποὺ φιλοδοξεῖ νὰ κρατῇ μιὰ πατσαδούρα στὸ χέρι του, πῶς ἀνοίγει καὶ μιὰ λοκάντα. Λοκάντα ποὺ προσφέρει στοὺς πελάτες τῆς τὰ πιδ βρωμερὰ κι' ἐπίφοβα φαγητά. Τὰ ἐνιά κεφάλια τῶν φιδίων ποὺ ἐπρόσφερε ἡ κακὴ πεθερὰ στὴν νύφη τῆς, ἐκεῖ μέσα εἶνε. Μᾶς πουλάει τὰ φαρμακερὰ φιδοκέφαλα καὶ παίρνει τῆς πεντάρης μας. Μ' ἐκεῖνες ἀνοίγει σαλονιά, δίνει τσάι, ποζάρει γιὰ δημογένης, γιὰ ἐπιλεχτός, γιὰ πατριώτης ἀκόμα καὶ φέρνει ταχυπιστήριον. Καὶ αὐτὸ λέγεται μεγάλο ἐθνικὸ κατόρθωμα !

**

Ντροπὴ σας ! Ντροπὴ σας καὶ ντροπὴ μας στὰ χάλια ποὺ καταντήσαμε ! Ἐσεῖς οἱ δημοσιογράφοι κι' ἐμεῖς οἱ ἀναγνώστες σας. Ἐσεῖς οἱ μυαλομένοι κι' ἐμεῖς οἱ ἄμυαλοι. Ἐσεῖς οἱ Ἀνέζες Καρτζᾶ κι' ἐμεῖς τὰ ἐμβρυα. Γράφετε ! γράφετε ! γράφετε ! Χύνεται τὴν ἱππεκακούα, τὴν μορφίνην, τὴν ἐρυσιβώδη βρίζα μὲ τ' ἀσπί. Κ' ἐπειτα μᾶς κοκκορεύεσθε. Μᾶς διαλαλεῖτε πῶς φέρατε τελειώτερα μηχανήματα. Γιὰ ποῖο σκοπὸ ; Γιὰ νὰ μᾶς φέρνετε γρηγορώτερα τὸν ἐμετό, τὴν νάρκη καὶ τὴν ἐκτρωση. Ἐκτρωση σωματικὴ, ἐκτρωση πνευματικὴ, ψυχικὴ, ἐθνικὴ, Κι' ἐνῶ γιὰ τὴν Ἀνέζω Καρτζᾶ σηκώθηκε Ἀστυνομία καὶ Εἰσαγγελία στὸ ποδάρι, γιὰ σᾶς τίποτα. Προχτὲς ὁ κ. Βούλτσος ἐτηλεφώνησε στὸ Πραχτορεῖο νὰ μὴ διαλαλοῦνε οἱ λοῦστροι τὰ περιεχόμενα. Ὅχι τοῦ κασελιοῦ τους ἀλλὰ τῶν ἐφημερίδων σας. Θὰ πῇ πῶς τὰ βρίσκει πολὺ βλαβερά κι' ἀνῆλθε γιὰ νὰ τὸ κἀνῃ. Πῶς κα-

ταστρέφουν τὸν πολίτη μόνον μὲ τὸ ἀκουσμα. Τρισχιρότερα κι' ἀπὸ πανοῦκλα κι' ἀπὸ λοιμικὴ Ὅμως ὡς ἐκεῖ παραπάνου τίποτα. Ἀπαγορεύει τὴς ματρῶνες ποὺ κάθονται στὴν πόρτα τῶν πορνεῶν καὶ προσκαλοῦν μὲ γαργαλιστικὰ λόγια τοὺς πελάτες. Τὰ καταστήματα ὅμως τ' ἀφίνει ἀνοιχτά. Δὲν μπορεῖ νὰ τὰ κλείσῃ. Ἐχομε Σύνταγμα. Καὶ τὸ χαϊδεμένο μας εἶνε ἀφιερωμένο στὸν πατριωτισμὸ δλων τῶν Ἑλλήνων. Ἐμένα, ἐσένα, τοῦ κ. Γιάνναρη, τοῦ κ. Γιολδάση καὶ τῶν ἄλλων ὡς σας. Ὁ ἑαυτός σας εἶνε Ἀστυνομία, ὁ ἑαυτός σας Εἰσαγγελία στὰ φύλλα σας. Ἀν τὴν ἐξασκούσατε στοχαστικά κι' ἔτσι ἐφέρνητε ταχυπιστήρια, βέβαια θὰ τὸ λέγαμε ἐθνικὸ κατόρθωμα. Ὅπως τὰ φέρνετε τώρα δὲν εἰστε παρὰ τῆς πεντάρης βιομήχανοι.

Συνάξετε πεντάρης ὅσες θέλετε. Δὲν σᾶς ζηλεύουμε Τυλιχθῆτε ὅμως στὰ σεντόνια σας σὰν τὴν Ἀνέζω στὸ μαντυλὸ τῆς καὶ λουφάξετε.

ΠΕΤΡΟΣ ΑΒΡΑΜΗΣ

Τ' ΑΓΚΑΘΙΑ ΤΗΣ ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΑΣ

στὸ κ. Ι. Βλαχογιάννη

— Εἴμαστε τοῦ ἡλίου παιδιὰ
Οἱ χρυσὲς ἀκίδες τοῦ μᾶς γέννησαν μὲν ἀγγὴν μ' ἕνα τους φίλημα.
Ἐχομε τὸ χρώμα του. Ἐχομε τὴν ὁμορφιά τους.
Δὲν πήρανε τὸ πρᾶσινο, τὸ πρόστυχο τοῦ ὄχλου χρώμα τα φύλλα μας.
Δὲν εἴμαστε χυδαῖοι σὰν τὰ δέντρα μεῖς.
Ἐχομε πατέρα τὸν ἥλιο
Εἴμαστε σὰν κι' αὐτὸν μεγάλα σὰν κι' αὐτὸν ψηλά.
Εἴμαστε ἥλιοι κι' ἐμεῖς.
Εὐγενικὸς ἰχθὺς ῥεῖ μέσα μας κι' ἀν εἴμαστε στὴ γῇ ριζωμένα δὲν πήραμε τὸ χρώμα τῆς.
Εἴμαστε μεγάλα κι' εὐγενικά, εἴμαστε σὰν τὸν ἥλιο ψηλά κι' ἐμεῖς.
Μακροὰ μας ὁ κάθε χυδαῖος καὶ ταπεινός.
... Ἀὐτὰ τὰ καυχησιόγικα λόγια λέγαμε τὰγκάδια τὰ ξερὰ ντυμένα μὲ τ' ἀρρωστιάτικο κίτρινο χρώμα, μὲ τὸ χρώμα τοῦ μαρμαροῦ καὶ τοῦ θανάτου καὶ περιζωνὰ ἀπειλητικά τὰ πόδια πανύψηλου κυπαρισιοῦ.
Καὶ τὸ θεώρητο κυπαρίσι ποὺ ἀκουμποῦσε σιτὸν οὐρανὸν ἢ κορφὴν του, στὰ λόγια αὐτὰ τῶν φαντασμένων ἀγκυθίων ἔγειρε λίγὸ τὴν κορφὴν του μέσα σι' ἀγροῦ τοῦ φύσημα καὶ κἀκεῖ εἶπε
Καὶ τ' ἀγέρι ποὺ χαίδευε κείνη τὴν σιγμὴν τὸ κορμὶ του κἀκεῖ τί ἄκουσε καὶ κἀκεῖ ἀντιλάλησε τριγύρω.
ΤΑΚΗΣ Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΑΚΗΣ

ἙΡΠΑ ΚΙ' ΗΜΕΡΑΙ

ΛΙΓΟ ΝΕΡΟ ΣΤΟ ΚΡΑΣΙ

Ἡ τρέλλα γιὰ τὰ άτομα εἶνε φαινόμενο σπάνιον κ' ἐξαιρετικόν, γιὰ τοὺς λαοὺς ὅμως καὶ τὰς ἐποχὰς ἀποτελεῖ κανόνα. Αὐτὸ μαθαίνουμε ἀπὸ τὴν ἱστορίαν κι' ἀπὸ τὴν παρατήρησιν ὅσοι ξέρουν νὰ διαβάζουν τὰ γραμμένα καὶ νὰ μελετοῦν ὅσα βλέπουν.
Ὅσοι ὅμως ἐννοίωσαν τὰ καθέκαστα τῆς παραφροσύνης τοῦ πλήθους, ἅμα δοῦν τὸ λαὸ νὰ κατέχεται ἀπὸ μονοϊδεασμὸ καὶ τὴν ἐπακόλουθον παραφροσὴν, δὲν προσπαθοῦν νὰ ποδοῦν, ὅτι ὁ κοσμάκης παραλογίζεται καὶ τρέχει στὸν κρεμνὸ, ἀλλὰ στρέφονται νὰ γνωρίσουν τὸν ὑπνωτιστὴν ὁδηγὸ τοῦ λαοῦ, ζητοῦν νὰ νοιώσουν τὸ πῶς ἐπροκάλεσε τὴν τρέλλα καὶ νὰ ξεδιαλύνουν τὸν σκοπὸ διὰ τὸν ὁποῖον ἡ παραφροσύνη τοῦ πλήθους θὰ χρησιμεύσῃ.

Βλέποντας τελευταῖα ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ὀρχισθεῖ ν' ἀναδεύεται μωρμουρίζοντας καθαρὰ «Πόλεμος», ἐζήτησα νὰ μάθω τὸν ὑποβόλεα τῆς ἰδέας.

Γνωρίζοντας δὲ, ὅτι στὰν ὁ λαὸς μωρμουρίζει, ἡ ὁρμητικὴν ΚΑΤΙ σημαίνει ὅτι αὐτὸ τὸ ΚΑΤΙ πρέπει νὰ γίνῃ ὅπως τὸ μωρμουρίζει καὶ ὅχι ὅπως θὰ ἦτο δυνατό νὰ γίνῃ, ἐπροσπάθησα νὰ δρῶ τὴν πεσιότητα τῆς ὑποβόλομένης ἰδέας.

Μ' ἄλλα λόγια ἐσκεψόμην καὶ εἶπα τ' ἀκόλουθα:

Ἐπειδὴ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς σήμερον δὲν ἀρχισε νὰ λήθῃ, ὅπως ἐπρεπε νὰ λήθῃ, ὅτι πρέπει νὰ παρασκευασθῇ πρὸς πόλεμον ὅσο μποροῦμε ταχύτερα, καλλίτερα καὶ δίχως ἀρροπία, ἀλλὰ μωρμουρίζει «Α ν τ ὰ ρ τ ε ς» — Ἐ π ὶ σ τ ρ α τ ε ῖ α — ἢ ὁ λ ε μ ο ς ὁ π ω ς, ὁ π ω ς — πρέπει νὰ μιλήσωμε μερικὰ μυστικά μὲ τὸν ὑποβόλεα τοῦ πολεμικοῦ μένους.

Κ' ἐπρόθεσα : Πρέπει νὰ ποῦμε τὰ κρυφὰ λόγια στὸν ἀνθρώπον τῆς ἡμέρας, διότι δυστυχῶς κι' αὐτὴ τὴ φράσιν τὸ παλὸν ὀπτοφθωνή λαοῦ, φωνὴ θεοῦ ἀποδεικνύεται σφαλὲρ. ἀν δεχθῶμε — ὅπως εἶνε — τὴ φωνὴν τοῦ θεοῦ ἴσθι μὲ τὴ φωνὴν τῆς φρονήσεως.

Ἀλλὰ ἡ ἀκουομένη σήμερον παράλογη καὶ παράτολμη λαϊκὴ φωνὴ εἶνε τάχα ἡ γνήσια φωνὴ τοῦ ἐργατοῦ τοῦ πολεμικοῦ μονοϊδεασμοῦ;

Αὐτὸ θὰ δοῦμε πρῶτα.
Ὅταν δὲ ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ δοῦ «Πόλεμος ὅπως», ὅπως εἶνε ἡ φωνὴ τῆς φωνῆς του καὶ τ' ἀρετμάνεια λόγια δικὰ του λόγια, τότε θὰ ποῦμε καὶ μεῖς πρὸς τὸν ἀγαθὸ Καλιόστρου τὰ λόγια μας ὅπως συνειθίσταμε νὰ τὰ λέμε, ξηρὰ σταράτια κι' ἀπὸ τὴν ἀνάποδιν.

Τ' ὁμορφο ἱστορικὸν εἶνε πασίγνωστο στὸν Ἑλληνομυθόν.

Ἐντιμώτατος καθηγητὴς παραμελῶντας λιγάκι τὴν ἀόριστη διδασκαλίαν τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν νόμων τοῦ φυσικοῦ δικαίου, ἐφρόντισε ν' ἀποδείξῃ ταπεινῶς ὅτι ἐξένους τόπους τὰ φυσικὰ δίκαια τῶν Ἑλλήνων.

Αὐτὴ εἶνε ἡ ὁρατὰ ἀπαρχή. Τὴν ἐπραγματοποιήσε δὲ ὅσο μποροῦσε καλλίτερα καὶ ἀξιοπρεπέστερα. Μίλησε μὲ τὴ γλῶσσαν τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀλήθειας καὶ τὰ λόγια του ἐσυγκίνησαν, ἀκούσθη-

4 ΑΡΧΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΔΟΓΓΟΥ

ΔΑΦΝΗΣ ΚΑΙ ΧΛΟΗ

Μετάφραση Ἑλίας Π. Βουτιερῆδιν

Αὐτός, ἀφοῦ κάθισε κοντὰ τους, ἔτσι τοὺς μίλησε :
— Ἐγώ, παιδιὰ μου, εἶμαι ὁ γέρο Φιλητᾶς, ποὺ πολλὰ τραγοῦδια σ' αὐτὲς ἔδω τις Νύμφες τραγοῦδισα καὶ πολλὰς φορές γιὰ χάρην ἐκείνου τοῦ Πάνα ἐπαίξα τὸ σουραῦλι καὶ μεγάλο κοπάδι βοιδίων ὁδήγησα μονάχα μὲ μουσική. Κ' ἦρθα τώρα ὅσα εἶδα νὰ σᾶς φανερώσω κι' ὅσα ἄκουσα νὰ σᾶς εἰπῶ. Ἐχω κῆπο φτιασμένο μὲ τὰ χέρια μου, ποὺ τότε φύτεψα ἀφόντας ἀπὸ γεράματα ἐπὶ ψαλὸν νὰ βόσκω ὅσα φέρνουν οἱ ἐποχὲς ὅλα τὰ χωρὶν στὸν κῆπον αὐτὸν σὲ κἀθ' ἐποχὴ. Τὴν ἀνοιξήν, τριαντάφυλλα, κρίνους καὶ ὑάκινθο καὶ δύο λογίων γιούλια· τὸ καλοκαίρι, παπαρούνες κι' ἀχλαδιὰ καὶ μήλα καὶ λογιὰ· τώρα, κι' ἀμπέλια καὶ συκιές, καὶ

ροιδιές καὶ σμέρτα χλωρὰς Σ' αὐτὸν τὸν κῆπον κοπάδια πουλιῶν μαζεύονται τὸ πρῶτ', ἀλλὰ γιὰ νὰ βροῦν τροφὴν κι' ἄλλα γιὰ νὰ κελαδήσουν· γιὰτὶ εἶναι πυκνοφυτεμένος κι' ἔχει ἱσκιώματα καὶ ποτίζεται ἀπὸ τρεῖς πηγὰς· ἂν βγάλλει τινὰς τὸ φράχτην, θὰ νομίσῃ πῶς βλέπει δάσος. Κ' ἐνῶ μπῆκα ἐκεῖ σήμερις κοντὰ τὸ μεσημέρι, κάτω ἀπὸ τὴν ροιδιὴν καὶ τὴν σμερτιὴν βλέπω παιδί, ποὺ κρατοῦσε σμέρτα καὶ ροιδία, λευκὸ σὰν γάλα καὶ ξανθὸ σὰ φωτιά· γιὰλίστερόν σ' ἐνέχε μόλις λουστὴ ἦταν γυμνόν, ἦταν μονάχον· ἐπαίξε σὰν ν' ἀνθολογοῦσε δικὸν τοῦ περβόλι. Ἐγὼ λοιπὸν χύμισα καταπάνου του γιὰ νὰ τὸ πιάσω, γιὰτὶ φοβήθηκα μήπως ἀπὸ σερπετιὰ σπᾶσαι τὴν σμερτιὴν καὶ τὴν ροιδιὴν. Μὰ κείνο γλήγορα κ' εὐκόλως ἐφευγε, καὶ πότε ἔτρεχε κάτου ἀπὸ τὴν ροιδιὴν καὶ πότε κρύφτοινταν κάτω ἀπὸ τὴν παπαρούνην σὰν περδικόπουλο. Ἀν καὶ πολλὰς φορές κούρασθῃκα τρέχοντας πίσω ἀπὸ μουσκάριαν νιογέννητα, ὅμως αὐτὸ ἦταν κἀκεῖ ἄλλο πράγμα κι' ἀπιαστό. Ἀφοῦ λοιπὸν ἀπόστασα, σὲ γέρος ποῦμαι, κι' ἀκούμπησα στὸ ραβδί καὶ συνάμα παραφύλαγα, μήπως ἐφεύγει, τὸ ραβδί μου ποικανοῦ γείτονα εἶναι καὶ τί θέλοντας ξένο περβόλι τρυγᾷ. Μὰ κείνο δὲν ἀποκρίθηκε καθόλου, μόνον, ἀφοῦ στάθηκε κοντὰ, γλυκογελοῦσε πολὺ καὶ μοῦ πετοῦσε σμέρτα καὶ δὲν ξέρω πῶς μὲ γήτευε, ποῦ νὰ μὴ θυμῶναι πᾶς.

Παρακαλοῦσα λοιπὸν νὰ σιωπῶσι χωρὶς νὰ φεβᾷ-

ται πᾶς τίποτις κι' ὀρκίζομαι στὰ σμέρτα, πῶς θὰ τ' ἀφήσω, ἀφοῦ τοῦ δώσω μήλα καὶ ροιδία, κι' ὅτι θὰ τοῦ ἐπιτρέψω πάντα νὰ τρυγᾷ τὰ δέντρα καὶ νὰ κόβει τὰ λυγροῦδια, ἂν μοῦ δώσει ἕνα φιλί. Τότες, ἀφοῦ γέλασε πολὺ καρκινιστὰ, βγάλε φωνήν, ποῦ δὲν τὴν βγάινε οὔτε χελιδόνι οὔτε ἀνδρόνι, οὔτε κύνος, ἅμα γίνε γέρος ὅπως ἐγώ. «Ἐμένα, ὦ Φιλητᾶ, δὲ μοῦ κάνει καθόλου κόπο νὰ σὲ φιλήσω, γιὰτὶ μ' ἀρέσει νὰ φιλιόμην περισσότερο παρόσο ἐσὺ θέλεις νὰ γίνεις νέος» μὰ κύττα μήπως δὲν ταιριάζει στήν ἡλικίαν σου τὸ χάρισμα. Γιὰτὶ δὲ θὰ σὲ ὠφελήσουν καθόλου τὰ γεράματα γιὰ νὰ μὴ μὲ κυνηγᾷς ὕστερα ἀπὸ τὸν φίλιν. Εἶμαι δυσκολόπιστος ἐγώ κι' ἀπὸ γεράκι κι' ἀπ' ἀητό κι' ἀπὸ κάθε ἄλλο ὄρνιθον πῶς γλήγορον ἀπ' αὐτά. Δὲν εἶμαι καθόλου παιδί ἐγώ, ἂν καὶ φαίνομαι παιδί, παρὰ πῶς μεγάλος κι' ἀπὸ τὸν Κρόνον κι' ἀπὸ τὸν Ἰδιο τὸν χρόνον Κ' ἐσένα σὲ ξέρω ἀπὸ τὰ μικρά σου, ποῦθουσις σ' ἐκεῖνο τὸ λειβάδι τὸ μεγάλο κοπάδι τῶν γελαδιῶν κ' ἡμουνα κοντὰ σου, σὰν ἐπαίξεις τὸ σουραῦλι σιμὰ σ' ἐκεῖνες τὴς ἡμέρας βελανιδιές, ὅταν ἀγαποῦσαι τὴν Ἀμαρυλλίδα, μὰ δὲ μ' ἐβλεπες, ἂν καὶ στεκόμουναι πολὺ κοντὰ στήν κόρη· μὰ στὰ ὕστερα σου τὴν ἔδωσα καὶ τώρα ἔχεις παιδιὰ καλὰ γελαδάρηδες καὶ ζευγολάτες. Τώρα ὅμως κυβερνᾷ τὸ Δάφνη καὶ τὴ Χλόη κι' ὅταν τοὺς κάνω νάνταμόνουνται τὸ πρῶτ', ἔρχομαι